

ใบแจ้งข่าว

ประเทศไทย: ยกเลิกร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไรเจ้าปัญหา

ฟอร์ตี้ฟายไรต์ได้ส่งข้อกังวลต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็น

(กรุงเทพฯ, 29 มีนาคม 2565)—รัฐบาลไทยควรยุติร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ....ซึ่งรู้จักกันในนามร่างกฎหมาย NGO เพราะหากประกาศใช้ตามร่างปัจจุบัน จะถือเป็นการทำลายเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับประกันตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ฟอร์ตี้ฟายไรต์กล่าวในวันนี้ เมื่อวันที่ 23 มีนาคม ฟอร์ตี้ฟายไรต์ได้ส่งจดหมายเปิดผนึกถึงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ของไทย ในฐานะส่วนหนึ่งของกระบวนการแสดงความคิดเห็น เพื่อแสดงถึงความกังวลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้

“ข้อกำหนดและข้อจำกัดโดยพลการที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัตินี้ ไม่เพียงคุกคามกิจกรรมการทำงานที่สำคัญอย่างยิ่งขององค์กรไม่แสวงหากำไรที่ดำเนินกิจกรรมในประเทศไทยเท่านั้น หากยังกระทบต่อประโยชน์สาธารณะที่หน่วยงานเหล่านี้ทำให้แก่สังคมไทย เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารฟอร์ตี้ฟายไรต์กล่าว “คณะรัฐมนตรีไทยควรยุติร่างกฎหมายที่ไม่จำเป็นและสร้างปัญหานี้”

ในจดหมายถึงกระทรวง ฟอร์ตี้ฟายไรต์เน้นย้ำว่า “ข้อจำกัดอย่างกว้างขวางในการดำเนินงานขององค์กรไม่แสวงหากำไร และเนื้อหาที่กำกวม ซึ่งปรากฏอยู่ในร่างพระราชบัญญัตินี้ ไม่เพียงละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หากยังเสี่ยงที่จะปิดกั้นการมีส่วนร่วมที่สำคัญยิ่งขององค์กรไม่แสวงหากำไรในสังคมไทย”

เมื่อวันที่ 24 มีนาคม ผู้ประท้วงหลายร้อยรายจากองค์กรภาคประชาสังคมจากทั่วประเทศไทยได้รวมตัวกันที่กรุงเทพฯ เพื่อประท้วงร่างกฎหมายนี้และตัวแทนขบวนประชาชนต่อต้านกฎหมายทำลายการรวมกลุ่มประชาชนได้ยื่นหนังสือแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หลังจากนั้นกระทรวง พม. ได้ขยายระยะเวลารับฟังความคิดเห็นของประชาชน จากเดิมสิ้นสุด ณ วันที่ 25 มีนาคม เป็นวันที่ 1 เมษายน

พม. กำหนดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม หลังมีการเผยแพร่เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น จากนั้นกระทรวง พม. จะส่งรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีไทย เพื่อพิจารณาว่าจะให้ความเห็นชอบส่งร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาต่อไปหรือไม่ ประชาชนชาวไทยสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านช่องทาง [แสดงความคิดเห็นออนไลน์](#) ได้

ในช่วงกลางปี 2564 คณะรัฐมนตรีไทยได้รับหลักการร่างกฎหมายองค์กรไม่แสวงหากำไรฉบับก่อนหน้าซึ่งมีการแสดงถึงความกังวลจากหลายฝ่ายต่อตัวร่างกฎหมายนั้น รวมทั้งจาก [ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติ](#) หลายคน ซึ่งชี้ให้เห็นปัญหาในแง่ของเป้าประสงค์ ขอบเขตที่กว้างขวาง “ข้อกำหนดด้านการเงินและการรายงานข้อมูลที่สร้างภาระ” “ข้อจำกัดต่อแหล่งทุนจากต่างประเทศ” และบทลงโทษในร่างพระราชบัญญัตินั้น แต่คณะรัฐมนตรีไทยยังสั่งให้ยกร่างกฎหมายขึ้นใหม่อีกครั้ง ภายใต้งานร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ได้นำเสนอและเผยแพร่เมื่อเดือนมกราคม 2565 นั้น ก็ยังคงมีเนื้อหาที่เป็นปัญหาค้างค้ำ

ในจดหมายถึงพม. ฟอร์ตี้ฟายไรต์เขียนแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับเป้าประสงค์ของร่างกฎหมายนี้ ข้อบทที่มีเนื้อหากำกวม และกว้างเกินไป อีกทั้งยังสร้าง “ภาระจนเกินควร” ของการรายงานข้อมูล ตลอดจนข้อกำหนดและข้อจำกัดด้านการเงิน รวมทั้งผลลัพธ์ที่น่ากังวลจากการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นิยามของคำว่า “องค์กรไม่แสวงหากำไร” ตามร่างปัจจุบัน ย่อมทำให้กลุ่มหรือการรวมตัวของบุคคลใด ๆ ในทางเทคนิคแล้ว ต้องปฏิบัติตามข้อบทในกฎหมาย และอาจถูกจำกัดสิทธิของตน ซึ่งรวมถึงเสรีภาพในการรวมกลุ่ม และเสรีภาพในการแสดงออก ร่างพระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดภาระหน้าที่ใหม่ในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร แต่ขาดความชัดเจนว่าจะมีการนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้อย่างไร หรือไปแบ่งปันให้ใคร ทำให้เกิดข้อกังวลเกี่ยวกับการละเมิดที่อาจเกิดขึ้นต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวและการปฏิบัติมิชอบอย่างอื่น

ใบแจ้งข่าว

พอร์ตีฟายไรต์ยังเน้นย้ำถึงมาตรา 20 ของร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งห้ามไม่ให้องค์กรไม่แสวงหากำไรดำเนินงานในลักษณะที่กระทบต่อ “ความมั่นคงของรัฐ” “ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม” “ประโยชน์สาธารณะ” และการกระทำ “ความผิดต่อกฎหมาย” หรือ “ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือกระทบต่อความเป็นอยู่โดยปกติสุขของบุคคลอื่น”

“บทบัญญัติที่มีเนื้อหากว้างและกำกวมเช่นนี้ ไม่ตอบสนองต่อการบรรลุเป้าประสงค์ที่ชอบธรรม ซึ่งเป็นข้อกำหนดตามกฎหมายระหว่างประเทศ และอาจส่งผลให้เกิดการจำกัดอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมายและโดยพลการต่อสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายระหว่างประเทศ” พอร์ตีฟายไรต์กล่าวโดยอ้างถึงข้อห้ามตามมาตรา 20

มาตรา 21 และ 22 ของร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลและรายงานข้อมูลประจำปีเกี่ยวกับธนาคาร และข้อจำกัดในการใช้บัญชีธนาคาร สำหรับองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ได้รับ “เงินอุดหนุนหรือเงินบริจาคจากแหล่งเงินทุนต่างประเทศ” พอร์ตีฟายไรต์เห็นว่า เนื้อหาในบทบัญญัติดังกล่าวไม่เพียงเป็นความซ้ำซ้อนกับข้อบทของกฎหมายที่มีอยู่แล้ว หากยังมีเนื้อหา “โดยพลการและไม่จำเป็น” ดังที่กล่าวมาในจดหมายเปิดผนึก บทบัญญัติเหล่านี้จะ “กระทบต่อความสามารถขององค์กรไม่แสวงหากำไรที่จะแสวงหาและรักษาแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสังคมไทย”

นอกจากนั้น การไม่ปฏิบัติตามหลายมาตราของร่างพระราชบัญญัตินี้ ยังอาจเป็นเหตุให้มีการออกคำสั่ง “หยุดการดำเนินกิจกรรม” และยังกำหนดบทลงโทษเพิ่มเติม รวมทั้งค่าปรับไม่เกิน 500,000 บาท และยังมีค่าปรับรายวันเพิ่มเติมอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาท สำหรับองค์กรไม่แสวงหากำไร และ “ผู้รับผิดชอบดำเนินงานขององค์กรไม่แสวงหากำไร” ที่ไม่หยุดการดำเนินกิจกรรมตามคำสั่งของรัฐ

ในฐานะที่เป็นรัฐผูกพันต่อปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) และรัฐภาคีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) และผูกพันต่อกฎบัตรระหว่างประเทศอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาหลักการของปฏิญญาว่าด้วยสิทธิและความรับผิดชอบของปัจเจก กลุ่มคนและองค์กรทางสังคมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอันเป็นที่ยอมรับในทางสากล ประเทศไทยได้แสดงพันธกิจบางประการที่จะคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การชุมนุมอย่างสงบ และการสมาคม

“ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่เพียงละเมิดพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศของไทย หากยังไม่สอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะ และคณะรัฐมนตรีควรยุติร่างพระราชบัญญัตินี้” เอมี สมิธกล่าว “ทางการไทยควรมีแนวทางเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลและองค์กรซึ่งดำเนินงานเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างจริงจัง และเรายินดีที่จะช่วยเหลือและสนับสนุน”

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ

เอมี สมิธ, ผู้อำนวยการบริหาร, พอร์ตีฟายไรต์
 +66 87 795 5454 (ประเทศไทย, WhatsApp)
 อีเมล: amy.smith@fortifyrights.org
 ทวิตเตอร์: @AmyAlexSmith, @FortifyRights

แมททิว สมิธ, ประธานกรรมการบริหาร, พอร์ตีฟายไรต์
 +66 85 028 0044 (ประเทศไทย, WhatsApp)
 อีเมล: Matthew.Smith@FortifyRights.org
 ทวิตเตอร์: @matthewfsmith, @FortifyRights

กรกนก วัฒนภูมิ, เจ้าหน้าที่ด้านสิทธิมนุษยชนไทย, พอร์ตีฟายไรต์
 +66 95 663 7528 (ประเทศไทย, WhatsApp)
 อีเมล: kornkanok.wathanabhoom@fortifyrights.org
 ทวิตเตอร์: @FortifyRights